

**VALTIONEUVOSTON PERIAATEPÄÄTÖS
HARMAAN TALOUDEN JA
TALOUSRIKOLLISUUDEN TORJUNNAN
STRATEGIAKSI 2024–2027**

Tiivistelmä

Työ- ja elinkeinoministeriö asetti toukokuussa 2024 valmisteluryhmän harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan strategian ja toimenpideohjelman päivittämiseksi. Strategialla edistetään kokonaisvaltaista, yhdenmukaista ja vaikuttavaa lähestymistapaa harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjuntaan. Strategia ja samanaikaisesti julkaistu toimenpideohjelma on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriön johdolla toimivassa poikkihallinnollisessa valmisteluryhmässä, joka on huomionnut työssään harmaata taloutta tai talousrikollisuutta sivuavat muut toimenpideohjelmat.

Harmaa talous ja talousrikollisuus aiheuttavat suomalaiselle yhteiskunnalle vuosittain merkittävät verojen ja muiden maksujen menetykset sekä rikosvahingot. Lisäksi harmaa talous heikentää laillisesti ja eettisesti toimivien yritysten ja niiden työntekijöiden asemaa asettamalla ne epäreiluun kilpailutilanteeseen. Strategiatyössä harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan strategiseksi tavoitteiksi asetettiin terveen kilpailun ja reilujen työmarkkinoiden edistäminen, harmaan talouden ja talousrikollisuuden ennalta estäminen, torjuntaviranomaisten toimintaedellytysten turvaaminen, sekä harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan ja viranomaisyhteistyön kehittäminen.

Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan strategia on määräaikainen ja voimassa 31.12.2027 asti. Toimenpideohjelmassa on kerrottu konkreettiset toimenpiteet, joilla strategiaan tavoitteisiin pyritään. Strategian toimeenpanosta ja päivittämisestä sekä toimenpideohjelman toteutumisen seurannasta vastaa työministeri Arto Satosen johtama harmaan talouden torjunnan ohjausryhmä. Kukin ministeriö ja virasto vastaavat yksittäisten hankkeiden toteutuksesta oman vastuualueensa tai hallintonsa vastuun mukaisesti.

VALTIONEUVOSTON PERIAATEPÄÄTÖS HARMAAN TALOUDEN JA TALOUSRIKOLLISUUDEN TORJUNNAN STRATEGIAKSI 2024–2027

Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan strategiset tavoitteet ovat:

- 1) edistää yritysten välistä tervettä kilpailua ja reiluja työmarkkinoita,
- 2) ennalta estää harmaata taloutta ja talousrikollisuutta,
- 3) turvata harmaata taloutta ja talousrikollisuutta torjuvien viranomaisten toimintaedellytykset,
- 4) kehittää harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjuntaa sekä viranomaisyhteistyötä.

Strategian yleiset tavoitteet

Vuosien 2024–2027 kansallisen harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan strategia ja sen toteuttamiseksi laadittu toimenpideohjelma jatkavat aiemmin tehtyä työtä harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjumiseksi. Nyt laadittu toimenpideohjelma on järjestyksessään jo yhdeksäs. Uusi strategia on luonnosteltu hyödyntäen soveltuvin osin sisäministeriön asettaman talousrikostorjunnan johtoryhmän vuosille 2020–2023 laatimaa harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan strategiaa.

Strategialla edistetään kokonaisvaltaista, yhdenmukaista ja vaikuttavaa lähestymistapaa harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjuntaan. Samalla estetään ennakoitua yritystoiminnassa tapahtuvaa harmaata taloutta ja talousrikollisuutta. Strategia ja siihen liittyvän toimenpideohjelman hankkeet tukevat myös yritysten välistä tervettä kilpailua ja reiluja työmarkkinoita. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää lainsäädännön kehittämistä viranomaisten toimintaedellytysten tukemiseksi sekä operatiivisen viranomaistyön resurssien ja niiden oikean kohdentamisen turvaamista. Moniviranomaisyhteistyötä ja sen aktiivista kehittämistä jatketaan luotujen mallien pohjalta.

Harmaan talouden ja talousrikollisuuden vastainen strategia sekä toimenpideohjelma osoittavat torjuntatyön strategisen kehittämisen painopistealueet lähivuosille ja jakavat vastuut toimista. Suunnitelmallisessa yhteistyössä kaikkien keskeisten tahojen asiantuntemus saadaan hyödynnettyä. Yhteiset hankkeet mahdollistavat viranomaisyhteistyön esteiden selvittämisen ja poistamisen tehokkaalla tavalla.

Harmaa talous ja talousrikollisuus aiheuttavat suomalaiselle yhteiskunnalle vuosittain merkittävät verojen ja muiden maksujen menetykset sekä rikosvahingot. Harmaa talous heikentää laillisesti ja eettisesti toimivien yritysten ja niiden työntekijöiden asemaa asettamalla ne epäreiluun kilpailutilanteeseen. Tämä voi edelleen heikentää veronmaksumoraalia ja oikeusjärjestelmän uskottavuutta. Harmaan talouden takia yhteiskunnan menoja on rahoitettava keräämällä veroja ja maksuja enemmän muista lähteistä.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelma

Hallitusohjelman mukaan hallitus jatkaa työtä veronkierron, harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjumiseksi. Hallituksen tavoitteena on myös reilun ja avoimen kilpailun edistäminen. Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan strategia tähtää näihin päämääriin sekä toteuttaa hallitusohjelmassa lueteltuja hankkeita ja muita torjuntatoimenpiteitä. Eräät hallitusohjelmassa mainitut harmaan talouden

ja talousrikollisuuden torjuntaan liittyvät hankkeet on sisällytetty osaksi muita, jo aikaisemmin käynnistyneitä toimenpideohjelmia, kuten työperäisen hyväksikäytön vastaista toimenpideohjelmaa ja ympäristörikosten torjuntastrategiaa, sekä valmisteilla olevia järjestäytyneen rikollisuuden torjuntastrategiaa ja toimenpideohjelmaa, ja korruption torjunnan strategiaa ja toimenpideohjelmaa. Myös käynnissä oleva yritysten digitaalushanke edistää pitkällä aikavälillä harmaan talouden torjunnan tavoitteita.

Hallitusohjelmassa nostetaan esiin muun muassa tarve kitkeä taksiliikenteen harmaata taloutta, tehostaa talousrikollisuuden torjuntaa ulosottomenettelyssä ja edistää rikos- ja vahingonkorvausvastuun toteutumista konkurssitapauksissa. Hallituksen tavoitteena on myös tehostaa viranomaisten välistä tietojenvaihtoa ja torjua rahanpesua. Lisäksi ohjelmassa on mainittu useita työperäisen hyväksikäytön vastaisia toimia.

Harmaan talouden torjunta koostuu lainsäädännöstä ja viranomaistoiminnasta, sekä yritysten ja yksityisten henkilöiden valinnoista. Lainsäädännöllä ja viranomaistoiminnalla luodaan yhteiskuntaan harmaata taloutta ja talousrikollisuutta estävät rakenteet, joiden tehtävänä on estää tai hankaloittaa velvollisuuksiaan laiminlyövien tai rikoksiin syyllistyvien toimintaa. Samalla mahdollistetaan yritysten välinen terve kilpailu, reilut työmarkkinat ja tuetaan niitä, jotka haluavat toimia oikein ja hoitaa yhteiskunnalliset velvoitteensa.

Työ- ja elinkeinoministeriö antoi 17.5.2024 Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan strategian ja toimenpideohjelman päivittämisen valmisteluryhmän asettamispäätöksen (VN/13193/2024). Päävastuu ohjelman valmistelusta on työ- ja elinkeinoministeriöllä. Strategia ja toimenpideohjelma on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriön johdolla toimivassa poikkihallinnollisessa valmisteluryhmässä, joka huomioi työssään harmaata taloutta tai talousrikollisuutta sivuavat muut toimenpideohjelmat. Strategian ja toimenpideohjelman toimeenpanemiseksi työ- ja elinkeinoministeriö asettaa työministeri Arto Satosen johtaman harmaan talouden torjunnan ohjausryhmän sekä toimeenpanoryhmän.

Harmaan talouden ja talousrikollisuuden laajuus sekä torjunnan resurssit

Harmaa talous ja talousrikollisuus on suurelta osin piilorikollisuutta ja vain osa siitä tulee viranomaisten tietoon. Harmaan talouden aiheuttamasta verovajeesta on tehty eri menetelmin useita arvioita, joissa sen suuruudeksi Suomessa on arvioitu useita miljardeja euroja. Verohallinnon Harmaan talouden selvityksikkö julkaisi marraskuussa 2022 selvityskokonaisuuden, joka käsitteli pimeää työtä Suomessa. Tehtyjen arvioiden mukaan Suomessa tehtiin pimeää työtä vuosittain noin 900–1 400 miljoonan euron edestä, mistä aiheutui arviolta 300–480 miljoonan euron vuosittaiset verojen ja sosiaalivakuutusmaksujen menetykset. Vuonna 2023 kotimaisten yritysten rekistereiden ulkopuolisen elinkeinotoiminnan aiheuttaman verovajeen arvioitiin olevan noin 90–120 miljoonaa euroa ja näiden yritysten osuus kaikista yrityksistä Suomessa oli noin 1–2 prosenttia.

Selvityksikön vuonna 2024 julkaiseman selvityksen perusteella noin kolmasosa kaikista samaan aikaan toimineista lyhyen elinkaaren yhtiöistä oli riskisiä harmaan talouden näkökulmasta. Lyhyen elinkaaren yhtiöiden aiheuttama harmaan talouden vuosittainen verovaje oli arviolta noin 40 miljoonaa euroa. Lisäksi vuonna 2021 julkaistun selvityksen mukaan liiketoiminnastaan suorittettavaa arvonlisäveroa ilmoittavien yritysten arvioitiin maksavan liian vähän arvonlisäveroa vuosittain noin 280–340 miljoonaa euroa.

Ajantasaista tietoa harmaan talouden ja talousrikollisuuden laajuudesta, torjunnasta ja ilmiöistä on saatavissa viranomaisten yhteiseltä Harmaa talous & talousrikollisuus -tilannekuvasivustolta (www.harmaa-

talous-rikollisuus.fi). Sivustolle kootaan eri viranomaisten tuottamaa tilannekuvaa harmaan talouden ilmiöistä kansalaisten ja päättäjien käyttöön. Kokonaiskuvan hahmottaminen tukee myös viranomaisten päätöksentekoa ja yhteistyötä.

Harmaa talous & talousrikollisuus -verkkosivustolla julkaistavan resurssiseurantatyökalun avulla voidaan muodostaa nopeasti kokonaiskuva toisiinsa kiinteästi liittyvien viranomaisten käytettävissä olevista resursseista, näiden kehityksestä sekä mahdollisista resurssivajeista. Resurssiseurantatyökalun avulla voidaan laatia tietoon perustuvaa ennustetta siitä, miten resurssilisäykset tai vähennykset todennäköisesti vaikuttaisivat toisten viranomaisten työtilanteeseen. Resurssiseuranta osoittaa esimerkiksi sen, että Poliisin talousrikostutkinta on pahasti ruuhkautunut. Avoinna olevien talousrikosjuttujen määrä on tilastointihistorian korkeimmalla tasolla ylittäen 4 200 tapauksen määrän. Lisäksi vallitseva tilanne ja konkurssien suuri määrä nostavat konkurssirikosten riskiä, millä voi olla merkittäviä vaikutuksia poliisin talousrikostutkintaan ja koko torjuntaketjuun. Strategian ja toimenpideohjelman hankkeilla vastataan resurssihaasteisiin muun muassa kehittämällä torjuntaviranomaisten toimivaltuuksia ja toimintaedellytyksiä sekä turvaamalla tietojensaantia. Lisäksi kehitetään analysointikyvykkyyksiä, tietojenvaihtoa ja moniviranomaisyhteistyön muotoja, sekä panostetaan viranomaisrekistereiden laadun parantamiseen.

Harmaan talouden tilannekuva ja muuttuvat ilmiöt

Harmaa talous ja talousrikollisuus muuttavat muotoaan jatkuvasti. Perinteisesti harmaata taloutta on esiintynyt erityisesti työvoimavaltaisilla toimialoilla, joille on yhteistä pimeän työvoiman käyttö. Lisääntyvä ulkomaisten yritysten määrä ja ulkomaisen työvoiman käyttö asettavat haasteita viranomaisten tiedonsaannille ja valvonnalle. Työvoiman hyväksikäyttöä ja ihmiskauppaa ehkäistään kansainvälisellä moniviranomaisyhteistyöllä. Jäsenvaltioilta työelämän väärinkäytösten ehkäiseminen edellyttää monipuolista yhteistyötä ja tietojenvaihtoa toimivaltaisten kansallisten viranomaisten välillä.

Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjuntaviranomaiset toteuttivat toimintaympäristön muutoksia kartoittavan kyselyn vuoden 2024 alussa. Kyselyn tulosten mukaan työn murros on muuttanut valvontatyötä. Työmarkkinoilla siirtyminen työsuhteisesta työstä eri tavoilla järjestettyyn yrittäjätyöhön voimistuu edelleen. Yrittäjyyden ja palkansaajana toimimisen kenttä on pirstaloitunut ja työntekoa koskeva oikeussuhde on hämärtynyt laskutuspalveluiden käytön ja yrittäjämäisen toiminnan lisääntyessä ilman varsinaisen yrityksen perustamista. Torjuntaviranomaiset arvioivat myös yritysten lakisääteisten velvoitteiden laiminlyöntien lisääntyneen. Työnteon uudet muodot ovat lisänneet erilaisia väärinkäytöksiä kuten kirjanpidon laiminlyöntejä, tulojen ilmoittamatta jättämistä, lakisääteisen vakuuttamisen puutteita ja sosiaalietuuksien väärinkäytöksiä.

Kyselyn mukaan digitalisaation, automaation ja sähköisen tunnistamisen luotettavuuden tuottamat haasteet ovat lisääntyneet nostaen väärinkäytösmahdollisuuksien määrää yksityisissä ja julkisissa palveluissa. Maksamisen ja logistiikan muutokset sekä sähköisen kaupankäynnin kasvu vaativat viranomaisilta jatkuvaa reagointia. Kansainvälisten nettipankkien, maksukorttien ja virtuaalivaluuttojen käytön on myös havaittu entisestään lisääntyneen. Lisäksi verkostomaisesti toimivan kansainvälisen järjestäytyneen ja ammattimaisen rikollisuuden rooli Suomessa kasvaa. Kasvava ongelma ovat myös erilaiset elintarvikepetokset, joissa harmaan talouden toimijat toimivat usein viranomaisrekisterien ulkopuolella tai käyttävät lyhyen elinkaaren yhtiöitä.

Viime vuosina pakotevalvonta on työllistänyt viranomaisia merkittävästi. Pakotteiden kiertämiseen liittyvät omistus- ja liiketoimintajärjestelyt ovat aikaa vieviä ja haastavia tutkia niiden rajat ylittävän luonteen ja bulvaanijärjestelyiden vuoksi. Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjuntaviranomaiset arvioivat

epävarman taloustilanteen ja kustannusten nousun lisänsä harmaan talouden riskejä, minkä lisäksi myös Euroopan heikentynyt turvallisuustilanne on näkynyt viranomaisten toimintaympäristössä.

Sivullisen tiedonantovelvoitteiden rajoitteista ja tiukoista tietosuojaa koskevista tulkinnoista johtuen Verohallinnolla on rajoittuneet mahdollisuudet valvoa tehokkaasti rajat ylittävää taloudellista toimintaa ja tunnistaa verotuksen kannalta riskillisiä ilmiöitä. Tämä aiheuttaa arviolta noin 100 miljoonan euron vuosittaisen verovajeen.

Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan strategisia tavoitteita ja niihin liittyviä toimenpiteitä

1) Yritysten välisen terveen kilpailun ja reilujen työmarkkinoiden edistäminen

Harmaa talous, kuten pimeän työn teettäminen, vääristää yritysten välistä kilpailua ja voi johtaa työntekijöiden lainvastaiseen kohteluun. Tämän vuoksi harmaan talouden vähentäminen lisää Suomen kilpailukykyä ja kiinnostavuutta hyvänä investointikohteena. Yritysten tasavertaisia toimintaedellytyksiä pyritään edistämään siten, että lainvastaisella tavalla toimivien yritysten toiminta ja perusteeton kilpailuetu estetään.

Strategiakaudella tullaan jatkamaan vuonna 2023 aloitettua työtä taloudellisten väärinkäytösten torjumiseksi ja vastuullisten hankintojen turvaamiseksi hyvinvointialueilla. KKV, Verohallinto ja Poliisi tulevat järjestämään uusille aluevaltuutetuille koulutuksia, joiden tavoitteena on lisätä alueiden tietoisuutta harmaan talouden ja talousrikollisuuden ilmiöistä ja tekotavoista, kuten kartelleista, korruptiosta, perusteetomasta laskutuksesta ja pimeän työvoiman käytöstä.

Strategiakauden aikana tehostetaan taksiliikenteen harmaan talouden torjuntaa ja valmistellaan tarvittavat lainsäädäntömuutokset tunnistettuihin epäkohtiin puuttumiseksi. Hankkeen pääasiallinen tavoite on lisätä kansalaisten luottamusta takseihin.

2) Harmaan talouden ja talousrikollisuuden ennalta estäminen

Harmaan talouden ja talousrikosten ennalta estäminen on taloudellisesti kannattavampaa kuin niihin puuttuminen jälkikätein keinoin. Torjunnan resurssit ovat rajalliset ja toisaalta rikosten tutkinta sekä tuomioistuinkäsittely ovat usein vaativia ja aikaa vieviä. Ennalta estämisen tavoitteena onkin luoda olosuhteet, joissa oikein toimiminen koetaan houkuttelevaksi. Tämä tapahtuu käytännössä helpottamalla velvoitteensa asianmukaisesti hoitavien yritysten toimintaa ja vaikeuttamalla väärin toimimista. Harmaan talouden ennalta estämistä ja torjuntaa toteutetaan kiinnijäämisriskiä kasvattamalla sekä harmaasta taloudesta saatavaa hyötyä minimoimalla.

Strategiakauden aikana kehitetään usean eri viranomaisen yhteistyöhankkeessa indikaattoreita talousrikollisuutta mahdollistavien ammattimaisten avustajien tunnistamiseksi. Lisäksi selvitetään nykylain-säädännön toimivuus ja tietojenvaihdon mahdollisuudet ilmiöön puuttumiselle sekä tehdään aktiivista yhteistyötä muun muassa finanssialan kanssa.

Strategiakaudella tullaan toteuttamaan selvityshanke, jonka tavoitteena on tunnistaa ja poistaa kaupparekisteristä poistettuihin yhtiöihin liittyvät ongelmalliset lainkohdat ja viranomaisten menettelyt. Lisäksi selvitetään arvonlisäveropetosten ennalta estämisen mahdollisuuksia lainsäädäntömuutoksien.

Muutostarpeet koskevat erityisesti rekisteriin merkittyjen verovelvollisten poistamista rekisteristä, sekä rekisteriin pääsyn estämistä vilpillisiltä toimijoilta. Myös sivullisen tiedonantovelvollisuuden sanktiointia kehitetään ja mahdollistetaan perusteettomia lähdeveron palautushakemuksia koskeva laiminlyöntimaksu.

3) Harmaata taloutta ja talousrikollisuutta torjuvien viranomaisten toimintaedellytysten turvaaminen

Viranomaisten torjuntatoimenpiteiden tehokkuuden ensisijainen edellytys on, että ne pystyvät osana perustehtäväänsä tunnistamaan asiakkaistaan julkisia velvoitteitaan laiminlyövät toimijat. Tunnistamista ja valvontaa tehostavat yritystoimintaa koskevan tietojensaannin turvaaminen, tietojen hyvä saatavuus sekä sähköiset palvelut viranomaisten välisessä tietojenvaihdossa. Valtioavustuslakiin ehdotetaan lisätäviksi säännökset valtionavustuksen myöntämisen ja maksamisen rajoituksista. Valtioapuviranomaisten tietojensaantioikeuksia laajennetaan. Tukea ei maksettaisi julkiset velvoitteet laiminlyöville yrityksille.

Strategiakaudella Verohallinnon tiedonsaannin turvaamiseksi tehdään toimenpiteitä, jotta tietopohja verotuksen toimittamista ja verovalvontaa varten olisi riittävä. Tiedonsaannin kehittämisen tarve liittyy erityisesti sivullisten tiedonantovelvoitteiden kattavuuteen ja tietojen käyttöön. Lisäksi hanke edunsaajarekisterin tietosisällön kehittämiseksi tukee rahanpesun torjuntaa. Velvoitteidenhoitoselvityspalvelun käytön laajentaminen tukee laajasti viranomaiskenttää harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnassa.

Verohallinnon ja Tullin toimivaltuuksien ja tarkastusoikeuksien ajantasaistamiseksi tullaan valmistelemaan tarvittavat lainsäädäntöehdotukset. Myös Tullin pakotevalvonnan ja harmaan talouden torjunnan edellytyksiä parannetaan analyysin ja tiedustelun analytiikkaa kehittämällä. Hallitusohjelman mukaisesti tullaan lisäksi selvittämään erityisesti lainsäädännöllisiä keinoja, joiden avulla ulosoton välttelyyn voidaan puuttua entistä tehokkaammin.

4) Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan ja viranomaisyhteistyön kehittäminen

Yksi tehokkaimmista keinoista harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnassa on panostaa koordinoituun moniviranomaisyhteistyöhön, jossa viranomaiset yhdistävät tietojaan riskiperusteista kohdevalintaa ja tarkastustoimintaa varten käyttämällä yhtenäisiä toimintatapoja. Usein ilmiöt koskettavat samanaikaisesti monia eri viranomaistahoja, minkä vuoksi yhteistyömalleja on tarpeen kehittää yhtenäisten toimintatapojen vakiinnuttamiseksi. Strategiakaudella tullaan esimerkiksi jatkamaan identiteettien väärinkäytösten torjunnassa edellisellä strategiakaudella tehtyä työtä kehittämällä ja yhtenäistämällä ulkomaalaisten henkilöiden rekisteröintimenettelyjä, millä estetään myös yritysten käyttämistä rikosten tekovälineenä. Lisäksi kansainvälistä yhteistyötä työsuojeluvälivaltiossa tehostetaan sekä viranomaisyhteistyötä syvennetään valvonnassa ja tiedonvaihdossa.

Strategiakaudella tehostetaan myös järjestäytyneen rikollisuuden ja jengirikollisuuden tunnistamista sekä haetaan torjuntatoimiin lisää vaikuttavuutta erityisesti rikoshyödyn jäljittämistä ja poisottamista kehittämällä. Lisäksi laaditaan selvitys valvontaa tehostavan pesänhoitaja- ja selvittäjärekisterin perustamisesta.

Strategian toteuttamisen kustannukset

Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunta edellyttää riittäviä viranomaisresursseja. Vallitsevassa taloudellisessa tilanteessa hankkeet pyritään kuitenkin toteuttamaan pääasiassa virkatyönä työtilanteen ja käytössä olevien resurssien mukaisesti. Tässä ohjelmassa kirjattuja toimenpiteitä toteutetaan julkisen talouden suunnitelman puitteissa siinä määrin, kuin se on myönnettyjen resurssien puitteissa mahdollista. Mahdollisista lisärahoitustarpeista päätetään erikseen julkisen talouden suunnitelmaa ja talousarviota koskevista menettelyissä. Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimenpideohjelma sisältää joitakin hankkeita, joiden toteutuminen riippuu kokonaan tai osittain niistä varten mahdollisesti saatavasta rahoituksesta. Hankkeiden kustannusvaikutukset on eritelty tarkemmin toimenpideohjelmassa.

Strategian voimassaolo

Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan strategia on määräaikainen ja voimassa 31.12.2027 asti.

Strategian toimeenpano, päivittäminen ja seuranta

Strategian toimeenpanosta ja päivittämisestä sekä toimenpideohjelman toteutumisen seurannasta vastaa työministeri Arto Satosen johtama harmaan talouden torjunnan ohjausryhmä. Työ- ja elinkeinoministeriön asettama harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimeenpanoryhmä toimii ohjausryhmän valmisteluelimenä. Kukin ministeriö ja virasto vastaavat yksittäisten hankkeiden toteutuksesta oman vastualueensa tai hallintonsa vastuun mukaisesti.

Toimenpideohjelmasta ilmenevät konkreettiset toimenpiteet ja niiden tavoitteet, vastuutahot, aikataulu sekä keinot toimenpiteiden vaikutusten arvioimiseksi. Strategiaa ja toimenpideohjelmaa voidaan tarvittaessa päivittää sen voimassaoloaikana. Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimeenpanoryhmä raportoi toimenpideohjelman etenemisestä ohjausryhmälle ja esittää sille tarvittaessa myös muutoksia strategiaan tai toimenpideohjelmaan.

Strategian ja toimenpideohjelman toteutumista voidaan seurata muun muassa arvioimalla lainsäädäntömuutosten vaikutuksia ja viranomaisten toiminnallista tehokkuutta, sekä hyödyntämällä tilannekuva-toimintoa, ilmiöselvityksiä ja kyselytutkimuksia. Vaikutusarviot toteutetaan nykyisillä resursseilla.